

det forekommer mig, at de Indvendinger, der er rejste mod den af den højtærede Finansminister foreslaaede Form, ikke er meget vægtige. De opnaaede Vilkaar for Laanet er efter min Opfattelse særdeles tilfredsstillende. Det er naturligvis aldrig glædeligt at skulle gaa til Optagelse af et stort Statslaan, men under Hensyn til de særlige Omstændigheder, hvorunder det sker, finder jeg, som sagt, at Vilkaarene er gunstige. Det ærede Medlem fra Æbeltoft (N. Neergaard) udtalte, at Laanet var for stort, og at det vilde komme til at virke trykkende dels overfor Kommunerne, dels overfor det private Næringsliv. Jeg skal hertil kun sige, at mig synes det afgjort, at den Omstændighed, at vi nu sikrer os, at Staten har tilstrækkelige Midler til en længere Fremtid — ingen ved, hvad den kommende Tid kan bringe —, vil betyde, at der er Ro for Statens Vedkommende om Pengevæsenet, og at dette har en ikke ringe Betydning baade med Hensyn til Kommunernes Økonomi og med Hensyn til deres Udsigt til eventuelt at kunne laane, samt for det private Næringsliv, er formentlig indlysende. Med disse Bemærkninger skal jeg tillade mig at anbefale Lovforslaget til en hurtig og velvillig Behandling.

Schovelin: Naar en Regering optager et Statslaan under Forbehold af Rigsdagens efterfølgende Samtykke — thi det er jo det, som her faktisk er sket —, er det en i høj Grad præjudicerende Foranstaltning. Selv under normale Forhold vil der høre meget til, at Rigsdagen skulde nægte en saadan Foranstaltning sin Approbation, end sige da i saa vanskelige Tider som disse. Det er et af de mange Tilfælde, der noksom viser, at det ingenlunde er ligegyldigt, hvilken Regering man har, saa overordentlig meget er overladt den fungerende Finansministers Behændighed og Finanssnilde. Ved første Øjekast synes denne da ogsaa i nærværende Tilfælde upaaklagelig. Jeg er ganske uenig med det ærede Medlem for Københavns Amts 2den Valgkreds (K. M. Klausen), naar han mente, at Vilkaarene for Laanet under Hensyn til de nuværende Forhold paa Pengemarkedet skulde kunne siges at være særdeles byrdefulde, jeg vil endog snarere være tilbøjelig til at sige, at det er ualmindelig favorable Betingelser.

Jeg kan ogsaa godt forstaa, at Finansministeren ikke har valgt den Vej, som det ærede Medlem fra Æbeltoft (N. Neergaard) pegede paa, nemlig det offent-

lige Udbud, thi i saa Henseende skræmmer Sporene. Der syntes mig næsten at være et lidet Gran af Ondskabsfuldhed hos det ellers saa lidet ondskabsfulde Medlem fra Æbeltoft, naar han henstillede til Finansministeren at gaa det offentlige Udbuds Vej, thi netop den nuværende Finansminister har i sin Tid brændt sine Vinger meget betydeligt ved et offentligt Udbud. Det var den berømte 17. Marts 1910. Der var en speciel Situation paa det europæiske Pengemarked, der havde udviklet sig i Løbet af Januar og Februar 1910, og som man kunde forudse ikke let vilde komme igen, men som skabte en øjeblikkelig Overrigelighed af Penge, og deraf benyttede Københavns Kommune sig — rigtignok først i sidste Øjeblik, kan man sige, nemlig den 5. Marts, lige inden Konjunkturerne drejede — til at faa ved offentlig Subskription et særdeles favorabelt Tilbud. Saa vilde den daværende Finansstyrelse under den nuværende Finansministers Guide gøre det samme Forsøg uden at lægge Mærke til, at nu var Chancen forbi, og da saa den 17. Marts kom, og man skulde til at aabne Tilbudene, var der intet. Ved en drilsk Skæbne var det endog saa galt, at selve den Dato forhøjede Bank of England sin Diskonto og gav derved Signal til den Vending i Pengeforholdene, som den højtærede Finansminister altsaa ikke havde haft Øje for. Efter den Fiasko kan man udmærket godt forstaa, at brændt Barn skyr Ilden.

Hvilken Vej har den højtærede Finansminister denne Gang valgt? Han er gaaet en Slags polsk Tiggergang, saa vidt jeg forstaaer det, til en Række Institutioner, og ved Hjælp af den Overtalelsens milde Myndighed, som den, der er ikkøbt Statsmagtens Insignier, saa let kan være i Besiddelse af, har han „formaaet“ — jeg tror, det er det rigtige Udtryk — disse forskellige højærværdige og højagtede Institutioner til at yde sig et Statslaan, om hvilket han selv gjorde den rigtige Bemærkning, at det ikke for de paagældende Institutioner kan siges at have været en Forretningssag. Nu maa man uvilkaarlig spørge: Var dette da nødvendigt? Hvis det var saa, at der var en Nødstilstand her i Landet for Øjeblikket, saa at man maatte lægge en mild Tvang paa en Række Institutioner for overhovedet at skaffe Staten taalelige Laanevilkaar, var det jo udmærket. Men det forholder sig saa langt fra saaledes, at ogsaa den højtærede Finansminister egentlig aabent indrømmer, at Staten i Øjeblikket ingen Brug har for